

A Matild-nebáncsvirág (*Impatiens balfourii*) méhészeti hasznosításának elemzése

Cserhádi Tibor

Szakképzett méhész szakirányú továbbképzési szak, levelező

Vadgazdálkodási és Természetvédelmi Intézet/Állattani és Ökológiai Tanszék

Belső témavezető: Dr. Sárospataki Miklós, tanszékvezető, egyetemi docens, Magyar Agrár és Élettudományi Egyetem, Állattani és Ökológiai Tanszék

Külső témavezető: Dr. Zajácz Edit, osztályvezető, tudományos főmunkatárs, Nemzeti Biodiverzitási- és Génmegőrzési Központ, HGI, Méhészeti és Méhbiológiai Osztály

Dolgozatom célja a Matild-nebáncsvirág (*Impatiens balfourii*) méhészeti jelentőségének és felhasználhatóságának vizsgálata. A nebáncsvirág bemutatása során igyekeztem feltárni kialakulását és a növény morfológiai felépítését. Ezen kívül a 2023. évben a virágzás során, vizsgáltam a nektártermelést, a nektár cukor-tartalmát, és a benne lévő cukrok összetételét, továbbá megfigyeltem a virágokat látogató beporzókat is.

A Matild-nebáncsvirág (*Impatiens balfourii*) a Balsaminaceae család és ezen belül a kifejezetten fajgazdag *Impatiens* nemzetség tagja. Egyéves lágyszárú, kb. 100-120cm magas, sarkantyús virágokkal rendelkező növény, mely az indiai Dzsamír és Kasmír területén, valamint a Himalája déli lejtőin és annak előterében őshonos kb. 1500-1800 méteres magasságig, hűvös, nedvesebb területeken.

Emberi közvetítéssel a 19. században jutott el Európába, több más rokon fajjal együtt, eleinte gazdag és hosszan tartó virágzása miatt kerti dísnövényként. A későbbiekben kedvező körülmények között képes volt kivadulva, őshonos növényeket kiszorítva területeket elfoglalni. A virágszám vizsgálati eredményeim alapján megállapítható, hogy a Matild nebáncsvirág igen magas virághozammal rendelkezik. Természeti igényeit megtalálva, folyamatos és nagy mennyiségű nektárt képes szolgáltatni a méhek számára, kipótolva a hordástalan időszakok

élelem-hiányát. A proterandrikus virágok életük során, - a porzós fázistól a termős fázis felé haladva -, egyre nagyobb mennyiségű nektárt termelnek. A Matild-nebáncsvirág nektárjára jellemző a szacharóz túlsúly, amelynek köszönhetően jelentős beporzó csalogató tulajdonsággal rendelkezik és számos rovarfaj látogatására számíthat a növény.

Legfőbb beporzói elsősorban a méhfélék közül kerülnek ki. A jelentős részarányú szacharóz mellett megtalálható a nektárban még fruktóz, glükóz és turanóz is. Késő őszi tartó virágzása miatt kiegészítheti a telelő élelem természetes forrásból való begyűjtését is. Véleményem szerint a fentiek alapján megállapítható, hogy a Matild-nebáncsvirág tulajdonságai alkalmassá teszik, méhlegelő növényként való hasznosításra.